

Lieksan kaupungin lausunto julkisuuslain ajantasaistamista valmistelleen työryhmän mietinnöstä

Kaupunginhallitus 05.02.2024 § 48
853/03.00.00.00/2023

Valmistelija

Vt. kaupunginjohtaja

Oikeusministeriö pyytää Lieksan kaupungilta lausuntoa julkisuuslain ajantasaistamista valmistelleen työryhmän mietinnöstä.

Työryhmän mietinnössä ehdotetaan säädettäväksi uusi julkisuuslaki. Voimassa oleva viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettu laki (621/1999) kumottaisiin. Mietinnössä ehdotetaan julkisuuslain organisatorisen soveltamisalan laajentamista voimassa olevaan lakiin nähden siten, että lakia sovellettaisiin perustuslain 124 §:ssä tarkoitetun julkisen hallintotehtävän hoitamiseen kokonaisuudessaan. Lisäksi lakia sovellettaisiin ehdotuksen mukaan julkisyhteisön, valtion liikelaitoksen tai julkisyhteisöjen yhteisessä määräysvallassa olevaan yhteisöön tai säätiöön ja näiden määräysvallassa oleviin tytäryhteisöihin ja tytärsäätiöihin siltä osin kuin ne harjoittavat muuta kuin kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvaa taloudellista toimintaa.

Työryhmän mietinnön ehdotuksilla lisäksi selkeytettäisiin ja ajantasaistettaisiin julkisuuslain sääntelyä. Erityisesti selkeytettäisiin tietopyyntöjen käsittelyä koskevia menettelysäännöksiä suhteessa voimassa olevaan lakiin ja täsmennettäisiin tiedonsaantioikeuden kohdetta määrittävää viranomaisen asiakirjan määritelmää. Lisäksi ehdotetaan menettelysäännöksiä, joilla voitaisiin varmistaa henkilötietojen suojan ja julkisuusperiaatteen yhteensovittaminen EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen mahdollistamalla tavalla.

Ehdotuksella myös ajantasaistettaisiin ja osin muutettaisiin voimassa olevaan lakiin sisältyviä salassa pidettävän tiedon luovuttamista koskevia säännöksiä. Julkisuuslain salassapitoperusteiden ja niihin liittyvien vahinkoedellytysten systemaattinen sisällöllinen tarkastelu ja uudistaminen eivät kuitenkaan kuuluneet työryhmän tehtävänantoon, vaan salassapitoperusteita koskeva mahdollinen uudistaminen jää työryhmän asettamis päätöksen mukaan toteutettavaksi myöhemmin.

Oikeusministeriö asetti 22.1.2021 työryhmän valmistelevaan julkisuuslain ajantasaistamista. Julkisuuslain ajantasaistamista valmistelevan työryhmän tehtävänä oli selvittää ja arvioida julkisuusperiaatteen asianmukaisen toteutumisen ja toteuttamisen ongelmakohtia ja niihin vaikuttavia toimia. Selvitysten ja arvioiden perusteella työryhmän tuli valmistella sille asetetun tavoitteen saavuttamiseksi tarvittavat lainsäädännön muutosehdotukset. Työryhmän toimikausi päättyi 31.10.2023.

Mietinnön mukaisten ehdotusten tavoitteena on julkisuusperiaatteen asianmukaisen toteutumisen varmistaminen ottaen huomioon hallinnon uusiutuvat rakenteet ja sääntely-ympäristössä tapahtunut kehitys. Tavoitteena on nykyistä selkeämpi ja toimivampi viranomaisen toiminnan julkisuutta koskeva lainsäädäntö, joka edistää yhteiskunnan avoimuutta ja vastaa nyky-yhteiskunnan vaatimuksia.

Lausunto pyydetään antamaan vastaamalla Lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön 16.2.2024 mennessä.

Lieksan kaupungin lausunto

Yleisperustelut sekä suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Huomionne yleisperusteluista sekä suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys -jaksosta (mietinnön jaksot 2-5 ja 10)?

-

Soveltamisalan laajentamista koskevat ehdotukset

Miten arvioitte vaikutuksia, joita seuraa mietinnössä ehdotetun julkisuuslain soveltamisalan laajentamisesta julkisen hallintotehtävän hoitamiseen kokonaisuudessaan? Onko mietinnössä jäänyt tältä osin tunnistamatta joitakin erityisiä vaikutuksia, jotka liittyvät organisaationne erityispiirteisiin?

Lieksan kaupunki vastustaa soveltamisalan laajentamista julkista valtaa käyttävien hallintotehtävien ja organisaatioiden ulkopuolelle. Esitystä perustellaan avoimuuden ja läpinäkyvyyden lisäämisellä, mutta siinä ei oteta huomioon soveltamisalan laajentamisen negatiivisia vaikutuksia esim. kuntakonsernin toiminnalle kokonaisuutena. Julkisuuslain osalta nykyinen soveltamisalan laajuus on riittävä, ja se toteuttaa julkisen hallinnon läpinäkyvyyttä huomioiden samalla toiminnan joustavuuden ja tehokkuuden vaatimukset.

Miten arvioitte vaikutuksia, joita seuraa mietinnössä ehdotetun julkisuuslain soveltamisalan laajentamisesta julkisyhteisön määräysvallassa oleviin yhteisöihin ja säätiöihin? Onko mietinnössä jäänyt tältä osin tunnistamatta joitakin erityisiä vaikutuksia, jotka liittyvät organisaationne erityispiirteisiin?

Julkisuuslain soveltamisalan laajentaminen koskemaan julkisomisteisia yhteisöjä ei ole perusteltua, koska se aiheuttaa merkittävää hallinnon monimutkaistumista ja hankaloitumista yhteisöille ja niiden omistajille. Ehdotuksessa ei oteta kantaa lakien soveltamisyjärjestykseen esim. julkisuuslain ja osakeyhtiölain osalta, joten muutosten vaikutusten arviointia ei tältä osin pysty tekemään.

Minkälaisia erilaisia turvallisuuteen liittyviä vaikutuksia arvioitte mietinnössä ehdotetulla julkisuuslain soveltamisalan laajentamisella olevan? Ovatko voimassa olevan julkisuuslain salassapitoperusteet riittävät suojaamaan tietoja, joita on ehdotuksen mukaan soveltamisalan piiriin uutena tai laajemmin tulevien toimijoiden hallussa? Onko organisaatiollanne hallussa tietoja, joiden salassapito olisi välttämätöntä esimerkiksi turvallisuusnäkökohtien vuoksi eikä niiden salassapito ole mahdollista voimassa olevassa laissa tai erityislaeissa säädettyjen salassapitoperusteiden perusteella?

-

Muut mietinnön ehdotukset

Olisiko muilla kuin lain soveltamisalaa laajentavilla ehdotuksilla organisaationne näkökulmasta turvallisuusvaikutuksia ja minkälaisia nämä vaikutukset olisivat?

-

Lakiehdotus ja säännöskohtaiset perustelut

Huomionne luvuittain lakiehdotukseen ja sitä koskeviin säännöskohtaisiin perusteluihin?

Luvut 1-8

-

Muut huomiot

Muut mahdolliset huomionne?

***Lieksan kaupungilla ei ole muita huomioita lausuntopyyntöön.
Lieksan kaupunki kiittää lausunnon antamisen mahdollisuudesta.***

Esittelijä	Vt. Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää antaa esittelytekstin mukaisen lausunnon julkisuuslain ajantasaistamista valmistelleen työryhmän mietinnöstä.
Päätös	Kaupunginhallitus päätti antaa esittelytekstin mukaisen lausunnon julkisuuslain ajantasaistamista valmistelleen työryhmän mietinnöstä.
Lisätietoja	Vt. kaupunginjohtaja Arto Sihvonen, p. 040 1044 101, sähköposti arto.sihvonen(at)lieksa.fi